

INFULENȚELE GÂNDIRII LATERALE

ASUPRA DEZVOLTĂRII CREATIVITĂȚII COPILOR

Prof. Andronic Casandruța
G.P.P.” Gulliver”- Suceava

” Pentru a ridica noi întrebări, noi posibilități de a reconsidera problemele vechi dintr-un unghi nou necesită o imaginație creativă și marchează progresele reale în știință”- Albert Einstein

Gândirea laterală este un proces deliberat, sistematic de gândire creativă care privește în mod deliberat provocările din unghiuri complet diferite. Prin introducerea unor tehnici de gândire specifice, neconvenționale, gândirea laterală permite indivizilor să găsească soluții noi care altfel ar rămâne nedescoperite.

Gândirea laterală va dezvolta abilități de a gândi creativ, inversarea problemelor în oportunități, descoperirea unor soluții alternative de rezolvare a problemelor anterior întâlnite. Edward de Bono era convins că gândirea laterală îi poate ajuta pe copii să își dezvolte inteligența și creativitatea (De Bono, 2009). Potrivit lui Bono există două părți ale gândirii: gândirea verticală și gândirea laterală. Utilizarea gândirii verticale presupune folosirea celor mai comune și la îndemână căi de gândire , fiind utilizată de majoritatea indivizilor, în timp ce gândirea laterală presupune un efort de gândire și de utilizare a unor soluții unice și personalizate. Termenul de gândire laterală a fost creat pentru a descrie un set nou de abordări și tehnici de proiectare pentru a găsi noi soluții ale problemelor, pentru a le aborda mai degrabă din lateral decât din față (Sloane, 2017).

O caracteristică puternică a gândirii umane este capacitatea de a reflectă asupra modului în care lumea ar fi putut fi altfel sau cum ar putea fi sub diferite circumstanțe mai degrabă decât modul în care ni se prezintă imediat (Taggart et al., 2005). Gândirea laterală este o metodă de tipul pas cu pas în creație. Spre deosebire de gândirea verticală, gândirea laterală încearcă să identifice diferite direcții de rezolvare a probleme (Butler, 2010).

Creativitatea este producția de produse și idei noi, originale, unice și divergente mediate prin gândire laterală. Dovezile sugerează că nivelurile ridicate de creativitate și fluentă sunt importante în dezvoltarea continuă a interesului elevilor, a eficacității și, în cele din urmă, a impactului carierei în științe (Lamb et al., 2015). În lucrarea sa de cercetare din 2015 Lambert a

demonstrat relația dintre gândirea laterală și dezvoltarea creativității la copii, subliniind și evidențiind rolul pe care acesta îl are în rezultatele academice ale copiilor.

Teoria gândirii laterale dezvoltată și inițiată de dr. Edward de Bono, oferă un proces deliberat, bine planificat și sistematic care are ca rezultat în cele din urmă gândirea creativă și abilitățile de rezolvare a problemelor. Procesul de gândire laterală are implicații pozitive în mai multe moduri, cum ar fi:

- Gândirea într-o manieră creativă
- Transformarea problemelor dificile în oportunități definite
- Creșterea numărului de idei și a perspectivelor noi, utilizând și adaptând tehnici și metode de gândire neconvenționale.
- Descoperirea talentelor și abilităților ascunse pentru a identifica soluții la probleme.

Acum, oamenii pot pune această întrebare comună - trebuie să îmbunătățim abilitățile de gândire laterală la copiii noștri? Răspunsul este și foarte simplu. Copiii dvs. trebuie să îmbunătățească procesul de gândire laterală pentru a atinge excelența academică, abilități sociale și mai târziu recompensele profesionale. Atunci când copiii aplică principiile gândirii laterale, pot învăța, de asemenea, o serie de tehnici și metode neobișnuite, cum ar fi:

- **Aplicarea ideilor alternative** - Această tehnică ajută copiii să crească și să dezvolte idei și sugestii noi. Ideile noi pot duce la abilități de gândire mai bune, care sunt mai noi în abordare. Când copiii învață metoda de a căuta soluții la o problemă într-o manieră alternativă, ei își pot activa creierul cu procese de gândire mai bune.
- **Aplicarea concentrării** - Focusarea și concentrarea sunt două dintre cele mai importante aspecte ale rezolvării problemelor. Fără concentrare, copiii nu pot atinge niciodată excelența în clasa lor și nici nu pot rezolva vreo problemă prin utilizarea proceselor de gândire. Instruirea copiilor noștri să se concentreze asupra problemelor de bază îi va ajuta să examineze problema într-un mod analitic.
- **Considerarea problemei ca o provocare** - Fiecare problemă este o provocare! Rezolvarea oricărei probleme necesită efort și dăruire. Copiii ar putea avea nevoie să trateze problemele ca pe o provocare și să le trateze ca prioritate imediată. Gândirea laterală este o armă puternică care poate ajuta copiii să rezolve orice problemă ca fiind o provocare.

Unele dintre cele mai productive moduri de a încuraja abilitățile de gândire laterală ale copilului sunt furnizarea de puzzle-uri, ghicitori și jocuri de minte diferite. Aceste puzzle-uri și ghicitori sunt un mod neobișnuit de a dezvolta idei noi pentru a rezolva orice probleme. De asemenea, vă ajută să creați și să identificați noi concepte și idei. Un alt avantaj al utilizării acestor mici instrumente este găsirea unor modalități noi și inovatoare de a converti problemele în soluții. Copiii care folosesc gândirea laterală vor veni întotdeauna cu soluții neobișnuite și eficiente. De asemenea, pot face descoperiri mai noi care nu sunt nemaiiauzite sau găsite. Pentru copiii abili în rezolvarea problemelor prin utilizarea gândirii laterale, cauzele problemelor sunt irelevante și lipsite de importanță. De fapt, acestea ar putea fi instrumente neprețuite pentru rezolvarea problemelor.

Gândirea laterală este un instrument foarte puternic care le permite copiilor să gândească și să acționeze în afara casetei obișnuite. Mulți copii nu reușesc pur și simplu pentru că se leagă de un mod de gândire care este evident și comun. Dezvoltarea gândirii laterale oferă o serie de avantaje și dezavantaje. Unul dintre cele mai importante beneficii este capacitatea copiilor de a găsi soluții la orice problemă complexă, soluții care se dovedesc a fi superioare celorlalte soluții.

Văzut din prisma relației vârstă și curiozitate, copilul preșcolar ne oferă posibilitatea de a remarca trăsăturile naturale ale curiozității sale dezvoltate și a dorinței permanente de a descoperi ce este în jurul său și de a stabili relații de tipul cauză-efect. Imaginația copilului din perioada preșcolară se poate observa cu ușurință printr-o simplă observare a acestuia în activitățile din grădiniță. Stimularea potențialului creativ al preșcolarilor impune utilizarea unor strategii euristice care implică preșcolarul în activitatea de descoperire, de rezolvare de probleme, de investigare a realității și strategiile creative care pun accentul pe gândire laterală, spontaneitate, originalitate. Un aspect important este semnalat de către Callo&Pascari în 2017, care evidențiază importanța factorului imaginație în dezvoltarea creativității preșcolarilor și a copiilor mici, imaginația devenind un instrument de bază în creativitate (Callo & Pascari, 2017) .

Dintre metodele bazate pe acțiunea fictivă, jocul ocupă un rol important în strategia de educare a creativității. Preșcolarii creativi se diferențiază de restul grupului prin diferite comportamente specifice. Foarte curioși, vin cu soluții neobișnuite, cu idei originale, au inițiativă și au un spirit de observație foarte dezvoltat, pun întrebări adecvate, fac conexiuni între elemente

aparent fără nici o legătură, explorează noi posibilități, manipulează, controlează simultan mai multe idei, învață rapid și ușor, au o memorie bună, imaginație vie, vocabular vast.

O activitatea des întâlnită în rândul preșcolarilor este construirea unei povești; aceasta este o activitate interesantă pentru a stimula gândirea laterală la copii și se bazează pe faptul că fiecare persoană este unică și are un mod diferit de gândire. În cadrul acestei activități copiilor li se oferă un subiect de discuție și de analiză, urmând ca fiecare copil să realizeze propriul proces de gândire și găsire de soluții. Activitatea se poate realiza atât individual cât și în grupuri mici de copii. Aceasta este o activitate minunată pentru a permite copiilor să se concentreze în totalitate pe un singur lucru într-un moment specific din timp.

Creativitatea nu este o genă cu care se nasc doar cei cu spirit artistic. Mai degrabă, este un concept care poate fi cultivat și se dovedește a fi un indicator cheie într-o viață mai fericită și mai sănătoasă. Promovarea creativității la copii este unul dintre cele mai mari cadouri pe care le putem oferi celor mici. Cultivarea creativității depășește cu mult pictura cu degetele sau cursurile de muzică și are beneficii enorme în știință, matematică, inteligență socială și emoțională.

A acorda timp copilului dumneavoastră să-și folosească imaginația și să pună întrebări poate părea o pierdere de timp în acest moment, dar poate face diferența în dezvoltarea unei minți curioase și inovatoare.

Rezultatul cercetărilor e această remă reflectă ideea că gândirea copilului se dezvoltă excelent prin curiozitate. Pur și simplu, stimulându-l de foarte mic să fie curios să afle, el va rămâne un căutător toată viața și va studia singur orice. Conducând copiii pas cu pas, educatoarea va iniția cadrele optime de dezvoltare a unor constatări simple la primele forme de manifestare a raționamentului, preșcolarii fiind puși în situația de a deveni conștienți de propria lor gândire, de a ști ce fac și pentru ce fac, de a se exprima într-un limbaj verbal sau scris variat, dar întotdeauna precis (Toth, 2019). Acumulând informații, vrând-nevrând, va începe să facă asocieri și conexiuni între ele: cu cât va avea mai multe informații, cu atât crește cantitatea de conexiuni, deci își va dezvolta gândirea. Cu cât devine mai curios, cu atât va studia mai mult.

Dezvoltarea rapidă a lumii noastre ne pune în contact cu situații noi, originale, nestudiate și chiar neprevăzute. Din aceste considerente, trebuie să-i pregătim pe copii să fie inventivi și să dea în același timp dovadă de curajul necesar ca să ia inițiative și să aibă gândirea necesară descoperirii unor soluții noi (Berger, 1973).

Bibliografie:

- Berger, G. (1973). *Omul modern si educatia sa*. Didactică și Pedagogică.
- Butler, S. A. (2010). Solving business problems using a lateral thinking approach. *Management Decision*, 48(1), 58–64. <https://doi.org/10.1108/00251741011014454>
- Callo, T., & Pascari, V. (2017). *Interacțiunea creativitate – imaginație la vârsta preșcolară / școlară mică*. http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/arta/continut/arta28/38-47_Pascari,Callo.pdf
- De Bono, E. (2009). *Lateral Thinking: A Textbook of Creativity*.
- Lamb, R., Annetta, L., & Vallett, D. (2015). The interface of creativity, fluency, lateral thinking, and technology while designing Serious Educational Games in a science classroom. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 13, 219–242. <https://doi.org/10.14204/ejrep.36.14110>
- Sloane, P. (2017). *The Leader's Guide to Lateral Thinking Skills: Unlock the Creativity and Innovation in You and Your Team*. Kogan Page Publishers.
- Taggart, G., Ridley, K., Rudd, P., & Benefield, P. (2005). Thinking Skills in the Early Years: A Literature Review. *Set: Research Information for Teachers*. <https://doi.org/10.18296/set.0525>
- Toth, M. (2019). *Dezvoltarea gândirii logice la preșcolari*. https://www.academia.edu/43573964/DEZVOLTAREA_GANDIRII_LOGICE_LA_PRE_SCOLARI